

Undervisning i klinisk kommunikasjon i 4. semester

Studenthefte

Omfang av undervisningen i klinisk kommunikasjon i 4. semester:

Se din timeplan i portalen.

Læringsmål for undervisningen i kommunikasjon i 4. semester

Studenten skal tilegne seg kunnskaper og erfaring i undersøkelsesteknikk, anamneseopptak, og klinisk kommunikasjon med pasienter med kroniske lidelser i bevegeapparatet. Studentene skal i klinisk intervju med pasienten kunne tilegne seg pasientens eget perspektiv og møte pasientens eventuelle bekymring i relasjon til sine symptomer og funksjon for øvrig. Studenten hvordan psykologiske faktorer og adferd manifesterer seg med symptomer fra bevegesapparatet og kjenne viktige mestringsstrategier hos pasienten.

For hvert av bevegesapparatets ulike regioner skal studentene

- forstå hvordan samspillet mellom kropp og sjel kan gi symptomer, og kjenne til samfunnsmessig betydning av sykdom
- kunne gjennomføre en konsultasjon med pasienter med lidelser i bevegeapparatet med vekt både på god undersøkelsesteknikk og god, ivaretagende klinisk kommunikasjon.

Innhold og opplegg for kommunikasjonsundervisningen i 4. semester

Plassering i studiet

I 1. semester fokuserte kommunikasjonsundervisningen på startfasen av konsultasjonen og den første utforskingen av pasientens aktuelle problem og sykehistorie.

I 3. og 4. semester hittil er det undervist i journalopptak og undersøkelsesmetodikk.

I kommunikasjonsundervisningen i 4. semester skal vi konsentrere oss om samtalen med pasienter med kroniske lidelser med vekt på pasientens perspektiv og på relasjonsbygging.

Vi skal bl. a. arbeide med

- å få fram pasientens opplevelse av sine symptomer og sin livssituasjon
- å bli kjent med hva pasienter ser på som årsaken til sine plager
- å utforske pasientens eventuelle bekymringer rundt sin sykdom og livssituasjon
- å kunne møte følelser hos pasienten

I 5. semester skal vi forsøke å integrere alle disse elementene i smågrupper i kommunikasjon i smågruppeundervisning ved de respektive sykehus.

Undervisningsopplegg

Smågruppene i kommunikasjonsundervisningen er de samme som de kliniske smågruppene, med seks studenter i hver gruppe. I kommunikasjonsgruppene skal studentene intervju pasienter med en kronisk sykdom, fortrinnsvis med sykdom i bevegapparatet. Opplegget er at alle studentene skal intervju, tre studenter i hver av de tre sesjonene. Pasientene vil sirkulere mellom gruppene, slik at hver student så langt det er praktisk mulig vil få en ny pasient å intervju. Etter intervjuet vil vi diskutere og kommentere gjennomføringen av intervjuet i gruppen, med eller uten pasienten til stede. Det er viktig at hver student får anledning til å reflektere over sitt eget intervju og få tilbakemelding fra lærer og medstudenter.

Hva skal det legges vekt på i intervjuet?

Som nevnt ovenfor er fokus i kommunikasjonstreningen i 4. semester å intervju med vekt på *å forstå pasientens perspektiv og på tillitsforholdet mellom behandler og pasient*. Fra 1. semester husker du kanskje den sjekkelista som vi bruker i kommunikasjonsundervisningen, det såkalte Calgary-skjemaet. Vi skal i 4. semester fokusere på ferdighetene under punkt 13 til 17 og 22 til 28 i skjemaet.

Men først begynner vi med å utforske pasientens symptomer og livssituasjon. Dette er tatt opp i punktene 6 til 12 i Calgary-skjemaet, bl. a.:

6. Oppmuntre pasienten til å fortelle sin historie
7. Bruke åpne og lukkede spørsmål
8. Lytte oppmerksomt
9. Fasilitere pasientens respons verbalt og nonverbalt

Om å forstå pasientens perspektiv:

13. Få frem og anerkjenne pasientens egne ideer, bl. a. om årsaker til plagene
14. Utforske bekymringer rundt hvert problem
15. Få fram forventninger (kanskje ikke så aktuelt i akkurat denne situasjonen)
16. Oppmuntre til å uttrykke følelser
17. Plukke opp og sjekke ut verbale og non-verbale tegn

Relasjonsbygging, fremme på tillitsforholdet mellom behandler og pasient

22. Ha god øyekontakt og annen god nonverbal atferd
23. Gjøre eventuelle notater uten at det hemmer kontakten
24. Gi legitimitet til pasientens syn, ikke være dømmende
25. Vise forståelse og empati for pasienten, støtte pasienten
26. Håndtere vanskelige temaer på en sensitiv måte
27. Opptre mest mulig tillitvekkende
28. Dele egne tanker med pasienten når dette er naturlig

Et sentralt poeng er å være sensitiv i forhold til pasientens bekymringer og eventuelle engstelse (eller andre følelser, pkt. 14) og å kunne møte disse reaksjonene på en aktiv (jfr. pkt 14 og 16) og empatisk (jfr. pkt. 25) måte. Det er viktig å være oppmerksom på at pasienten ofte først gir litt forsiktige signaler og tegn (jfr, pkt 17).

Læremidler

Kringlen, Einar and Arnstein Finset. *Den kliniske samtalen*. Oslo: Universitetsforlaget, 1999. *Det er særlig kapittel 3 som er aktuelt i dette semesteret.*

Se også Ekeberg, Øyvind. Samspillet mellom lege og pasient - utfordringer og begrensninger. Kapittel 15 i Innføring i medisinske atferdsfag